

LA MEMÒRIA DE TOTS

39

92

La població de Vilafant va incrementar la vida social amb la construcció de l'edifici del Centre Cultural i Esbarjo el 1929. Aquesta associació va impulsar el sentit de germanor entre tots els veïns, com es veïé en el cas de persones malaltes que eren vetllades pels amics, tot i les diferències polítiques.

Com que a Vilafant no hi ha hagut mai safareig públic, les dones anaven a la llera del riu Manol, al gorg d'en Baqué, a rentar la roba, almenys un cop a la setmana. Sobre unes grosses pedres i amb sabó fet de greix de porc netejaven la muda i el vestuari familiar. A vegades les aigües del riu eren glaçades i abans calia trencar el gel.

Mentre bugadejaven, xafardejaven de les coses del poble i dels seus habitants. Després posaven una estona la roba al sol perquè perdés una mica d'humitat i, tot seguit, amb la roba encara molla i pesant, havien de pujar, molt cansades, fins a les seves cases.

Era costum arrelat, el dia abans de la Festa Major de Sant Cebrià, que els forasters arribats a Vilafant es dediquessin a plomar voluntàriament i gratuïtament els ànecs i els pollastres de la festa a canvi de quedar-se les plomes per fer-ne edredons.

També era tradicional que el mes de gener es procedís a la matança del porc. Cada casa

Un dels molts bancs que hi havia a la porta d'entrada a les cases del poble, avui desapareguts. La seva inclinació servia per escórrer la sang del porc degollat que es matava a cada casa.

sacrificava un o dos porcs, i en les tasques de manufacturació de la seva carn hi participaven parents i amics, que s'ajudaven mútuament. La majoria de les cases tenien un banc fet de rajols al costat de la porta d'entrada que era desnivellat cap a un costat expressament per degollar-hi el porc i que la sang s'escolés cap a un costat. Després es feia una rasa al mig del carrer i se socarrimava la pell de l'animal mort. Era un dia molt pesat, que començava

amb el degollament de l'animal, operació que es feia a les quatre del matí, ben fosc, per guanyar temps en les feines posteriors de rentat de tripes al ribeig de les passerres del Manol, el qual en aquesta època moltes vegades estava glaçat. No es podia menjar cap tros de carn fins que el veterinari no donés el vistiplau a la inspecció de les vísceres, que es feia molt ràpidament.

Després venia la confecció de botifarres i les llonganisses, els tastets, els greixons, els llardons i la carn de perol, de la qual s'aprofitava el greix per fer sabó. Entre tots els assistents, aquell dia es menjaven una bona part de l'animal. Una relació del mes de gener de l'any 1941 recompta cent-deu porcs sacrificats en una població de cinc-cents habitants, és a dir, un porc per cada cinc persones. Les noies anaven a aprendre de

cosir a ca la Roseta, que era la telefonista del poble. Els nois, en canvi, feien força bretolades i era habitual en ells dedicar-se a tombar carros que estaven estacionats al carrer, anar a caçar nius o apedregar els nois de Borrassà o de Santa Llogaia, els quals fins i tot s'havien fet un fortí de rocs. Els homes jugaven a cartes i eren aficionats al canari i a la manilla.

A diari i a totes hores es veia la gent que anava a buscar aigua amb un càntir a la font de can Massanet, lloc on tot sovint es reunien grups de joves per fer-hi berenars amb gresca i xeriolina.

Per Setmana Santa era tradició que les noies anessin als torns de les funcions de vetlla pasqual, mentre que els nois anaven a pescar al riu i no visitaven l'església fins al capvespre, una mica envalentits.

Arrossada popular servida al Camp Municipal d'Esports.

Motius i Sobrenoms

Fins fa uns anys encara abundaven en el poble els motius amb els quals es coneixien algunes famílies. Eren denominacions habituals, cap d'elles ofensiva. Les més populars del poble de Vilafant eren: can Branques, ca la Genissa, cal Cadet, cal Borni, cal Frai, cal Sergent, can Fonso, can Nanau, can Pelat, cal Pairet, ca l'Elvira Borda, ca la Marieta, can Cintet o can Pategas, can Masó, can Jep Matiner, can Maroi, can Gustí, cal Granaire, can Biel, cal Sagal, can Barraca, can Baldiri, can Biganya, can Peric, can Jan, can Lluís, cal Petit, can Bernat, cal Revisor de l'hostal, cal Revisor granaire, can Sala, cal Curt, can Bossa, can Niceto, ca l'Ayats, can Massagols, can Bernat, can Cabañó, cal Cabrer, can Miüques, cal Saleta, can Cotxeres, can Nola, can Mixeres, can Gelada i can Jan de l'Hòstia.

Una de les primeres excursions fora de Vilafant es va fer a Roses amb una tartana que va fer el viatge en unes cinc hores però que permetia a aquests primerencs turistes descobrir i gaudir del mar com un fet extraordinari.